جەنگی ئوکرانیا وەک دەستوێژێک بۆ پارسەنگکردنەوەی هێزەکان.. کاوە جەلال

دەمێکە جەنگی لابەلا بەسەرچووە. ئەمە بەڕوونی تەنانەت لە ولاتێکی بچووکی وەک سوریادا دەبینین کە ئەکتەرەکانی نێوی ب□ پێی توانایان کۆشش بۆ بەرژەوەندییەکانیان دەکەن بەبێ ئەوەی هیچ کامیان شایانی ئەوە بێت ناونیشانی “شەیتان” لە بەرۆکی بدرێت. ئاخر سیستەمی سەرمایەگەری بۆ هەمیشە بنەڕەتی بەرژەوەندیی خستە جێی دوالیزمی چاکە و خراپە. سیستەمی سەرمایەگەری دز نییە، بەڵکو بەرژەوەندگەرایە و تا ڕادەی شیان بە گرێبەست وەک دەستوێژی مۆدێرنی پەیوەندیسازی پەرەی پێدەدات، ئەوجا لەکوێدا بەرژەوەندیی بکەوێتە مەترسییەوە، بە جەنگ دەیپاریزێت. گرێبەستێکی ب□م ج□شنە بۆ نموونە دەشێت بە پێشنیارێک بۆ بوون بە ئەندامی ناتۆ هەوڵی بۆ بدرێت، لەو شێوەیەدا کە خرایە بەردەم سەرکردەکانی ئوکرانیا، ئاشکراشە ئەوان بە هەمان شێوە لە بەرژەوەندیی خۆیانەوە مشتوماڵیان کرد و بڕیاریان لەسەر دا. ئێمە هەموو بەئاشکرا دەزانین کە سەرکردەکانی ئوکرانیا وەڵامێکی ئەرێنییان بۆ ئەو پێشنیارەی خۆرئاوا، ڕەنگە بەتایبەتی ئەوروپا، هەبوو. کەواتا ئەم سەرکردانە خۆیشیان فاکتەرێکن لە هۆی هەڵگیرسانی جەنگەکەدا کە هەنووکە لەنێو وڵاتەکەیاندا لەگۆڕێیە. بەمەش ئیدی هاوکات بەڕوونی دەبینرێت، کە نە هێرشبەر شەیتانە و نە بەرگریکەر فریشت□ی □زگاریخوازە.

ئەمڕۆ دەهۆڵی میدیایانەی خۆرئاوا بۆ جەنگی ئوکرانیا هەموو دەهۆڵکوتانەکانی دیکەی لەکارخستووە، ئەوجا گەر هەندێکیان هێشتا هەر لەگۆڕێ بن، ئەوا نزیکەی تەواو کپ بوون. ئاخر جەنگەکە کە ڕوسیا بەرپای کردووە، هەوڵێکە بۆ سنووردارکردنی بەرژەوەندییە سەرمایەگەری و سیاسی-ئاسایشییەکانی ئەوروپای خۆرئاوا تا بەرژەوەندییە ئاسایشییەکانی خۆی بپارێزێت. گەر لێرەدا ڕەچاوی هاوکێشەی پەیوەندییەکان بکەین، ئەوا دەبێت لەنێو هەمان تۆڕی بەرژەوەندیدا هەروەها گوێ لە دەنگی پوتین بگرین کە دەشێت بەم شێوەیە بیدەینەوە: “کاتێک ئێوە، خۆرئاوا، دەتانەوێت بە هەموو شێوەیەک ئابڵۆقەمان بدەن، بێگومان بن کە ئێمە هاوشێوەی کەروێشک بەرانبەر مار هەڵوێست وەرناگرین، ئەوجا گەر ئەم دراوسێیەمان

هەڵوێستی خۆی لە تەک هەڵوێستی ئەوەدا یەکبخات، ئەوا ئێمە بۆ هێرش وەڵامی دەدەینەوە. ئێمەش وەک ئێوە بەرژەوەندیی نەتەوەیی و ئابووریمان هەیە، ئێمە کەمتر لە ئێوە ئیمپریالیستی نین".

پوتین خۆی بە گوتەیەکی (ڕەنگە ڕوسی) هەڵوێستی خۆی و وڵاتەکەی سەبارەت بە تەنگژەی سوریا و هاتنەناوەوەی خۆیان دەربڕی: "هەرگیز جرج نەخزێنیتە نێو سووچەوە". ئاشکرایە گەر مرۆڤ هەڵمەت بە جرجێک بەرێت، ئەو هەڵدێت، گەر مرۆڤ بیخزێنێتەوە نێو قوژبنێکەوە، جرجەکە هەڵمەتی بۆ دەهێنێت: پەلاماری دەدات. ئەمەش پێشانی دەدات کە نەک تەنیا تەنگژەی سوریا، بەڵکو هەروەها جەنگی ئوکرانیاش ئینتەرناسیۆنالییە، بەڵێ دەشێت وەک سەرئەنجامی هەڵپەکانی دەوڵەتانی خۆرئاوا بۆ پتر تەشەنەپێدان و دابینکردنی بەرژەوەندییە ئابوورییەکانیان بیسەنگێنین. بێگومان لێرەدا هاوڵاتیانی ئوکراینی زیانیان پێدەگات، وەلێ سەرکردەکانیان، خاوەنفیرماکانیان، بەشدارن لە هۆی ئەو نەهامەتییەدا کە بەسەر ئەواندا هاتووە. هەموویان بکەرن لەم پەیوەندییانەدا بەبێ ئەوەی هیچ کامیان ڕزگاریخواز و نیازباشی دەمۆکراتی (ی جەختلێکراو) بێت. کەواتە تیۆریی پیلانگێڕی لەم ڕەوشەدا جێی نابێتەوە کە گریمانەی شەیتانێکی بەرژەوەندگەرا دەکات وەک ئاژاوەگێڕی دەرەکی لە نێوخۆی وڵاتێکدا.

بیرەوەرییەکانی کاکیخێم.. هیوا ناسیح

ئەو گەنجە گەرمیانییەی لە وڵاتی غەریبیدا بوو بە مامەخەمەی کوردان

لەم ماوەیەدا کتێبی بەسەرهاتی ژیان، یان بیرەوەرییەکانی کاکیخێمم خوێندەوە، کە بە ناوی کاردۆخ، کوردەکە(Kardox, der Kurde، Lebensbericht)یە و چاپی یەکەمی ساڵی ٢٠١٨ لە ئەڵمانیا لە سەر کاغەزێکی بریقەدار و جوان و قەبارەی مامناوەند کە ٣٦٤ لاپەڕەیە بڵاوکراوەتەوە،. زیاتر لە ٣٠ وێنە و دەیان بەڵگەنامەی کوردی و ئەڵمانی لە پاشکۆیدا چاپکردوە، کتێبەکەیان دەوڵەمەندتر کردوە.

دیارە من یەک لە ئارەزووەکانم خوێندنەوەی بیرەوەریی مرۆڤەکانە، جا کورد بێت یان بێگانە، کە گۆڕانکاری و بەرزی و نزمی ژیانیان لە ژیاندا بینیوە و تاڵی و سوێری و ساردوگەرمی ڕۆژگاریان زۆر چەشتوە. ڕۆژێکیان بە ڕێکەوت چاوم کەوتە سەر ئەم کتێبە، زانیم هی کوردێکی خەمزەدە و کەسەردیدەیە بۆیە یەکسەر کڕیم، بەڕاستی خوێندنەوەی ئەم بیرەوەرییانەی کاکیخۆم محیەددین تام و چێژێکی تایبەتی پێ بەخشیم، ئەشێ لەبەر ئەوە بێت هەندێک خاڵی هاوبەش لە نێوانماندا هەیە، هەر چەندە جیاوازی تەمەنیشمان بڕێک زۆرە، وەک ئەوەی ئەویش کوردە و خەڵکی گەرمیانە، خاک و وڵاتی خۆی لەبیرنەکردوە، ئاوارەی ئەوروپا بووە و لێرە توانیویەتی زمان باش فێرببێت و لەگەڵ کۆمەڵگای ئێرەدا ئاوێتە ببێت. یان ڕەنگە لەبەر ئەوە بێت، یەکەمجارە بیرەوەریی کوردێکی پەڕاگەندەی هەندەران بە زمانی بیانی دەخوێنمەوە.

دیارە نوسینی بیرەوەریی، کە یەکێکە لە ژانرە گرنگەکانی ئەدەب و خوێنەری زۆرە لە جیهاندا، بۆ ئێمەی کورد و بە زمانی بێگانە بایەخی تایبەتی هەیە، چونکە لە سەرێکەوە لە میانەی گێڕانەوەی ڕووداوەکانەوە کە بەسەر خۆمان و گەلەکەمان هاتوە، چەوسانەوە و خەبات و بەرگری و کۆمەڵکوژییەکانی گەلەکەمان بە خوێنەری بیانی دەناسێنین، هاوکات دابونەریت و کەلتوری گەلەکەمان پێیان ئاشنا دەکەین، وەک لێبوردەیی، میواندۆستی، بەخشندەیی، هاودەردی و هاوخەمی کەسوکار و دراوسێ بۆ یەکدی… هتد. لە سەرێکی تریشەوە بۆ هاوزمانەکەمان گرنگن، کە دەیخوێننەوە، لەو ڕووەوە کە پڕە لە ئەزمونی ژیانی دەربەدەریی و ئاوارەیی و کارکردن و خوێندن و ئاوێتەبوون لەگەڵ کۆمەڵگەی خۆرئاوایدا، هاوکات دانەبڕان لە خەبات بۆ ئازادی و مانەوەی گیانی نەتەوایەتی بە مانا مرۆڤایەتییە پێشکەوتووخوازییەکەی لەو کوردانەی لە وڵاتانی بیانی و هەندەران دەژین، ئینجاش فێربوون و زانیاری دەربارەی کەلتور و دابونەریت و ڕەفتاری ژیانی ڕۆژئاوا و یاسا و ڕێساکانیان لە ژیانی ڕۆژانەدا.

کاکیخۆم لە گوندی عوسمانەلەکە ی نزیک کەرکوک ساڵی ١٩٥٥ لەدایکبووە، لە خێزانێکی گەورەدا، لەوێوە بەسەرهاتی دەربەدەری و هەژاری و چەرمەسەری ژیانی دەست پێ دەکات، کە ئەم هێشتا مناڵێکی هەشت ساڵانە و باوکی بە هاندانی دراوسێیەکیان دەینێرێتە بەر خوێندن. ئیتر لەو کاتەوە چیرۆکی دەربەدەریی و گوندسوتانیان دەست پێ دەکات، ئاوارەی کەرکوک دەبن، لەو هەژاری و ناچاریدا هەر بە منداڵی لەگەڵ براکەیدا نۆکی کوڵاو دەفرۆشن، سەرەتای لاویی بە خوێندن و کرێکاری و بە پاسکیلێکەوە بەسەربردوە، لەگەڵ عەشقبازی و سیاسەتدا هاوتەریب خەریکبووە، ئەو لاپەڕانە قەسیدە ناودارەکەی

شێرکۆ بێکەسی نەمری بەناوی (یادەوەریی پاسکیلێکی کەرکوکی) بیرخستمەوە.
ناوبراو ساڵی ١٩٧٨ لە کوردستان دوای زیندانی و ئەشکەنجەی بەعس و ئەمنی کەرکوک هەڵدێت و دەگاتە ئیتالیا و دواتر بەرلین، لەوێوە لەپاڵ کار و زمان فێربوون و دواتر خوێندنی زانکۆیدا، بەردەوام بەهانای ئەو کوردە ئاوارانەوە دەچێت، کە تازە دێنە ئەو وڵاتە و بەتایبەت بەرلین، بە چاوپۆشین لەوەی خەڵکی کوێن و لە کام پارچەی کوردستانەوە هاتون، دەگێڕێتەوە کە چۆن ئەم وەک خوێندکارێک لە شوقەیەکی بچوکدا ژیاوە، پەیتا پەیتا کوردە پەناخوازە تازەگەیشتووەکانی بردۆتەوە بۆ ماڵی خۆی و هاوڕێکانی، تەنانەت جارێکیان و سەروەختی کۆڕەوەکە سێ خێزان کە ژمارەیان ١٣ کەس بووە لە وێستگەی شەمەندەفەری ئەوێوە دەباتەوە بەرەو شوقەکەی خۆی! کە تەواو کەنەفت و ماندووی ڕێگە بوونە، نانی داونەتێ و خۆی لای هاوڕێکەی خەوتوە تا چەند ڕۆژێک لای ئەم حەساونەتەوە و ئینجا خۆیان تەسلیمی فەرمانگەکانی ئەوێ کردوە. هاوکات خەریکی خەباتی سیاسی بووە لە خۆپیشاندان دژی رژێمی بەعس و لەگەڵ کۆمەڵەی خوێندکارانی کورد لە ئەوروپا، کە چالاکترین ڕێکخراوی ئەوکاتی کوردەکانی ئەوروپا بووە. هاوکات لەگەڵ کۆمەڵێک کچ و کوڕی کورد و ئەڵمانی تردا گروپێکی هەڵپەڕکێی کوردیشیان دامەزراندوە و لەوێ و وڵاتانی تری ئەوروپا لە نەورۆز و بۆنەکانی تردا چالاکی هونەرییان سازکردوە.
کاکیخۆم خۆی ناوی کاردۆخە، بەڵام بەردەوام لە قسەکردندا "کاکی خۆم"ی بەکارهێناوە و ئیدی کوردەکانی بەرلین لەبەر خۆشەویستی ناویان ناوە کاکیخۆم. خۆیشی ئەو ناساوەی پێ خۆش بووە و کردویەتییە نازناوە کۆی. ناوبراو زانستی کۆمەڵایەتیی (سۆسیۆلۆجی)ی لە بەرلین خوێندووە، پرۆژەی دەرچوونەکەی بەناوی (ژنانی کورد و ژیانیان لە ئاسۆی مێژوودا)یە.
کاکیخۆم دەربەدەریی و کۆڕەوی کورد ١٩٩١ زۆر کاری تێدەکات، چەند ڕۆژێک دەرگە لەسەر خۆی دادەخات و تەلەفونیش هەڵناگرێت، نامەیەکی کاریگەر بۆ دایکی دەنوسێت، دواتر دەیکاتە ئەڵمانی و لە ڕۆژنامە و ڕادیۆی بەرلیندا بڵاودەکرێتەوە، هاوکات سەروەختی کۆڕەوەکە لەگەڵ چەند هاوڕێیەکی کورد و چەند دۆستێکی کورددا، کە ناویانی یادداشت کردوە، کۆمیتەیەک بۆ فریاکەوتن و بەهاناوەچوونی خەڵکی لێقەوماوی کورد دروست دەکەن، بە هاوکاریی ژووری پزیشکانی بەرلین چەند دکتۆر و چەندان تۆن دەرمان و کەرەستەی پزیشکی رەوانەی سەر سنور و نێو ئاوارەکان دەکەنەوە، دواتر دەست دەکەن بە کاری تر لەمانە ئاوەدانکردنەوەی پێنج نەخۆشخانەی سەفەری لە ناوچە جیاجیاکانی

باشوری کوردستان بە بادینانیشەوە، دروستکردنی نەخۆشخانەیەک لە هەڵەبجە، مەسرەف و پشتیوانی ماددی ئەم نەخۆشخانانە بۆ ماوەی سێ ساڵ، دوای گەڕانەوەی خەڵک بۆ باشور لە ئاوارەیی و هەڵمەتی ئاوەدانکردنەوەی گوند و شارۆچکە ڕووخاوەکان، کۆمەڵەی ناوبراو لە گەرمیان سێ گوندیان ئاوەدانکردۆتەوە لەگەڵ دروستکردنی دوو قوتابخانەی سەرەتایی، هاوکاری ماددی بۆ پاککردنەوەی کانیاو و کارێزەکان، جۆماڵکردنی جۆگەکان، دروستکردنی ئاشێکی ئاو لە گەرمیان، بنیادنانی تەنکییەکی ئەمباری ئاو لە خانکێ نزیک دهۆک.
هاوکات لەبەر ئەوەی کوردستان بەهۆی گەمارۆی ئابوری لەسەر عێراق و هەروەها ئەو گەمارۆی ئابورییەی رژێمی سەددامیش لەسەر ناوچە ئازادکراوەکانی دانابوو، رەوشی ئابوری خەڵک لەوپەڕی خراپیدا بوو، جوتیاران گەڕابوونەوە گوندەکانیان بەڵام پارەی بنە تۆویان نەبوو، کۆمەڵەکە لە سێزدە گوندی قەرەداغ و گەرمیان و قەڵاسێوکە ١٢ جۆر تۆویان بەسەر دەیان جوتیاردا دابەشکردوە. هەموو ئەم کارانە نزیکەی ٢٠٠ هەزاردۆلاری تێچووە، کە بە کۆکردنەوەی کۆمەڵێک و پشتیوانی کوردانی ئەوکات و دۆستانی کورد لە ئەڵمانیا و بەتایبەت بەرلین ئەنجامیانداوە. دوای هاوسەرگیریش لەگەڵ ئوتای هاوڕێیدا، کە کچێکی ئەڵمانی بووە لە گروپی هەڵپەڕکیی کوردیەکەیاندا، پێکەوە بەردەوام سەرقاڵی خزمەتکردنی کورد و ناردنەوەی هاوکاری بوونە بۆ کوردستان. بەڵگەنامەکانی پاشکۆی کتێبەکە کە نزیکەی ٣٠ لاپەرەیە بە کوردی و ئەڵمانی، گەواهیدەری ئەم کارانەن.
شتێکی دی کە ئەم بیرەوەرییانە لە هی زۆربەی کەسانی تری رۆژهەڵاتی و کورد جیادەکاتەوە ئەوەیە، کە کاکیخۆم بۆ شآردنەوە، باسی سەروەختی لاوی و سەرەتای گەنجی خۆی و یەکەم عاشقبوون و دەسلەملانێی پەناوپەسیر و سەربانان و مەڵمکگرتن دەکات، کاتێکیش لە ئەڵمانیا ئەم گەنجێکی باڵابەرز و قیت و قۆزبووە لەوەدا بەختەوەر بووە، کە چەندان کچە هاوڕێ و دۆست و دولبەری ئەڵمانی عاشقی دەبن و ئەمیش بە وردی و بێپەردە باسی چێژبینین لە حەزوئارەزووەکانی خۆی لەگەڵیاندا دەکات، دیارە ئەم شتانە زۆربەمان کاتی گەنجی گەر بۆمان لوا بێت کردومانە، بەڵام بەهۆی فشاری کۆمەڵایەتی لەژیانماندا بە نهێنی دەیانهێڵینەوە و نایاندرکێنین، لەمڕووەوە کاکیخۆم لە زۆربای یۆنانی دەچێت، کەسەرەڕای کار و خەبات و بەجێهێنانی بەرامبەر خەڵک و نەتەوە و دەوروبەرەکەی بەڵام هەمیشەش چێژبینین و ڕابواردن و خۆشی بینین لە کات و ساتەکانی ژیانی فەرامۆش نەکردوە.
ئەوەی کە بیرەوەرییەکانی ناوبراوی زۆر سەرنجڕاکێش کردوە، ئەوەیە ئەم لە یەککاتدا چۆن توانیویەتی، خەباتی نەتەوەیی، کاری خێرخوازی

و مرۆڤدۆستی، هونەر و خوێندنی زانکۆ و ئینجاش عەشقبازی لەگەڵ کچانی ئەوروپی خۆی فەرامۆش نەکات و کۆبکاتەوە! هەر بەڕاستی سەرسامم بووم بەم توانایەیان.
شایەنی باسە لە نەوەدەکاندا چەندان کەسایەتی سیاسی و نوسەر و ئەدیب سەردانی ماڵی کاکیخۆمیان کردوە و لە دەفتەری یادداشتەکانی ماڵیاندا یادەوەریی خۆیان تۆمارکردوە، لەوانە، مامۆستا ئیبراهیم ئەحمەد، مامۆستا جەلال جەوهەر، دکتۆر کەمال میراودەلی و …هتد. کە نامەکانیان لە پاشکۆی کتێبەکەدا بڵاوکراوەتەوە.

هیوا ناسیح

سەرچاوە:

Kardox, der Kurde, Lebensbericht , Berlin, 2018, Bus Verlag,
Kachichom Muhyaddin,
ISBN: 978-3-944909-54-7

ئامانجت لە نووسین چییە؟..
جەمال ئەحمەد ئیسماعیل

دیارە کەس ناتوانێت نکوڵی لەوە بکات کە حاڵی حازر وڵاتەکەمان بە دۆخێکی چەندە سەختتدا دەگوزەرێت. ئەم بارودۆخە فرەکێشەیەش لەعێڕاق ١٩ ساڵەو لە کوردستانیش٣١ ساڵە بەردەوامەو ڕۆژ دوای ڕۆژ خەراپتر دەبێت. ئەو کەسانەشی کە وڵاتیان بەو ئاراستە مەترسیدارە بردووە، تەنها چەند سەد کەسێکن، وە ئەوانەی باجی ئەم بارودۆخە دەدەن ملیۆنان کەسن. بۆیە نابێت ئەمە هەر بەردەوامبێ. ٣١ ساڵ پێش ئێستا کە کوردستان لەدەستی حکومەتی عێڕاق دەرهێندراو بەرەو چارەنوسێکی تاریک هەنگاوی نا، من تەمەنم شەش ساڵ بوو. ئێستا تەمەنم ٣٧ ساڵە هەشتا عێڕاق و کوردستان لە قوڵایی هەزاران کێشەدان و بارودۆخەکە هەر چاک نەبوو. ئە من مناڵیم و گەنجێتیم تێپەڕی و هەر چاوەڕێم وڵات چاکبێ، گەندەڵی نەمێنێ، تیرۆرو کوشتن و تاڵانی نەمێنێت، خۆشیم لەژیان نەبینی، نەمتوانی و ناتوانم بە ئارامی و بە سەلامەتی و بە ئازادی لە وڵاتی خۆم بژیم و بگەڕێم و

هەناسەی ئازادی بەبێ ترس هەڵمژم. ئە ئەگەر ئێستا ئەمە ئەم باروودۆخە نەگۆڕێین ئەوا هەموو کەسوکارو مناڵەکانمان و نەوەکانیشمان لەداهاتودا باجەکەی دەدەن. ئەوانیش وەک ئێمە بێبەش دەبن لە ژیانێکی ئازادانەی بێ مەترسی.

من ئێستا لەجاران باشتر بیرم کردۆتەوە لەوەی نابێت ملیۆنان مرۆڤ بێدەنگبن و چەند سەد کەسێک هەموو سەروەتی گشتی وڵات بەتاڵان بە خۆیان بەرن، مافەکانی مرۆڤ بن پێ بخەن، ئازادی بوونی نەبێ، لەسەر قسەکردن و خۆپیشاندان خەڵک بکوژرێ، کەسانی چالاکوان بخەنە ژێرزەمین و زیندانی نهێنییەوە، هەڵبژاردنەکان بەتەزویر بکەن و دەسەڵاتێکی ناشەرعی بە زەبرو زەنگ حوکم بکات. ئەمانەو سەدان کێشەیتر کە ناکرێت هەتا هەتایە هەر بێدەنگ بین و قبوڵی بکەین.

چەند ساڵێکە من زۆر بیر لەم باروودۆخە دەکەمەوە، وە زۆر بیروبۆچون و بیرۆکەی جیاواز لەمێشکمدا کۆبۆتەوە، بەجۆرێک پڕبووم، پڕم لە ڕەخنەی سیاسیی، پڕم لە وردە قسەی نەوتراو، پڕم لە ناڕەزایەتی، قورگم ئەیەوێت پێ بە دەنگی شەش هاوار بکات، لە دژی هەزاران ناعەدالەتی و وێرانکردنی وڵات و دەربەدەرکردنی سەدان هەزار گەنج بۆ وڵاتانیتر. ئیتر گەیشتووم بەو قەناعەتەی کە لە ئێستادا تەنها ڕێگەو باشترین ڕێگە بۆ کەسێکی دەربەدەری وەکو من ئەوەیە لەڕێگەی نووسینەوە دەتوانم گوزارشت لەو دەنگە ناڕازییەی ناخم بکەم و لەڕێگەی نوسینەوە بیروبۆچونەکانم دەربڕم وە دەتوانم لەم ڕێگەیەوە گەنجان وشیار بکەمەوە لەوەی بێدەنگ نەبن لەئاستی ماف و ئازادییە زەوتکراوەکانیان. ئێمە هیچ ڕێگەمان نییە جگە لەوەی وەرچەرخانێکی مێژوویی ئەنجام بدەین. جا هەندێک کەس باوەڕیان بەشۆڕشی چەکدارییەو هەندێکیتریش باوەڕی وایە دەکرێت لەڕێگەی شۆڕشێکی مەدەنیی و ئاشتیانە وڵات بگۆڕین. من پێموایە ڕێگەی ئاشتیی چاکترە. چونکە شۆڕشی مەدەنی لەڕێگای نوسینی ڕەخنەیی و خۆپیشاندان و وشیارکردنەوەی خەڵک، کاریگەرترەو بەبێ جەنگە. وە ئەگەر لەم ڕێگەیەوە بەتەواویش وڵات نەگۆڕدرێت، ئەوا لانیکەم دەتوانێت کاریگەری هەبێت و دەسەڵاتداران کەمتر دزی بکەن، کەمتر خەڵک بکوژن، کەمتر گەندەڵی بکەن و کەمتر وڵات وێران بکەن.

من ڕۆژنامەنووس نیم و کەسێکی پڕۆفیشناڵیش نیم لەم مەجالەیا. بەڵام کاتێک وڵاتەکەمان دەناڵێنێت بەدەست هەزاران کێشەی گەورەوە. وە وڵات پێویستی بە ئێمەیە ڕزگاری بکەین. ئا لەم کاتەیا هەموومان پێویستە پیشەیەکیتریش فێر بین. لەم باروودۆخەدا، کە وڵات بە هەزاران قەیرانی سیاسیی گەورەدا تێدەپەڕێت، دەکرێت مامۆستای وێنەکێش لافیتە بۆ خۆپیشاندەران بنوسێت. دەکرێت پزیشک کراسە سپییەکەی وەکو پەیامێکی سیاسیی بۆ سەرۆک بنێرێت، بەو مانایەی کە

سەرۆک تکایە ئاشتی هەڵبژێرە. دەکرێت کچە مۆدێلەکان لەسەر کراسەکانیان بنوسن: ”سەرۆک لەشفرۆشی ش□□فمەندانەترە، لە نیشتیمانفرۆشیی” دەکرێت ئیمامی مزگەوت ببێت بە بێژەری ڕادیۆو بەهەموو هێزی قورگی هاواربکا، بڕوخێ دزو گەندەڵ و سەرۆکی بکوژ. دەکرێت کچە ناسکۆڵەکەی سەرۆک ویژدانی بجوڵێت و لەباوکی ه□گ□□□تەوەو ببێت بە شۆڕشگێڕێکی چەکدار. دەکرێت بۆیاغچی سەر شەقام بڵێت قۆندەرەی هەمووتان بۆیاغ دەکەم، بێجگە لە جەللادەکانی دەسەڵات. دەکرێت شەهید زیندو ببێتەوەو نەفرەت لەو ڕۆژانە بکات کە تێیدا گیانی خۆی بەختکردو نیشتیمانیش بوو بەهی کۆمەڵێک جەللادو مافیا، مناڵە هەتیمەکانی ئەویش کرێچی ئەنفالچیەکن. بۆیە دەشکرێت منێکی بەقاڵ ببم بە نوسەرو لەداهاتوشدا کاریگەری زۆر دروستبکەم لەسەر ئەم گۆڕانکاریەی کە درەنگ یان زوو هەر ڕوودەدات و هەموومان ئەوکات دەتوانین بە ئازادانە بگەڕێینەوە وڵات و تێیدا بەبێ مەترسی بژین.

ئێستا لە ئوکڕانیا دەبینین پەڕلەمانتار بووە بەچەکدار. دایک خواردن بۆ سەربازەکان دەبات. سەرۆکی وڵات بە جلی سەربازی دەردەکەوێت. خوێندکاران بە بوتڵی پڕ لە بەنزین و ئاگرەوە هێرش دەکەنە سەر تانکەکانی ڕوسیای داگیرکەر. ئەو میدیایەی پێشتر ڕەخنەی لەحکومەت دەگرت، ئێستا ستاییشی دەکات و مەعنەوی سەربازانی بەرزدەکاتەوە. ئیتر ئاوایە کاتێک وڵات ت□کەت دەکەوێتە قەیرانەوە دەبێت هەمووم□ان پیشەی دووەم فێربین و هەر یەکێک لە ئێمە لەبوارێکدا کاربکات بۆڕزگارکردنی وڵات. ئینجا جیاوازی نییە لە بەینی ئوکڕانیاو وڵاتی ئێمە. وڵاتی ئەوان لەژێر داگیرکاریداو وڵاتی ئێمەش دەیان ساڵە لەژێر داگیرکاری چەند سەد مافیاو جەللادو پیاوکوژێکدایە. ئیتر ئامانجی من لە نوسین بۆ نەمانی ئەو هەموو ناعەداڵەتییەیە کە باسمکرد. بەڵێ ئەمەی سەرەوە وەڵامی منە بۆ ئەوانەی لێمدەپرسن تۆ ئامانجت چییە لە نوسین؟ ئامانجی من لە نوسین ئەمەبوو کە لەسەرەوە ڕوونم کردەوە....

ئوستاز ئوستاز، هازیهی

مەرەگە.. شەماڵ بارەوانی

لەبیریم دێت، پۆلی یەکی سەرەتایی بووین و خوێندن لەو سنوورەی دەڤەرەکەی ئێمە لەبادینان هێشتا بەزمانی عەرەبی بوو و هەموو مامۆستاکانیشمان نەتەوە عەرەب بوون، تەنها دانەیەکیان نەبێت، کوردی ئێزدی و دانیشتووی شاری موسڵ و بەئەسڵ خەڵکی قەزای شێخان بوو. هەرچەندە ئەوکاتە من زۆر بچووک بووم بە تەمەن.

بە حاستەم و وەکوو خەونێک بیرم دێتەوە، وەلێ کورد وتەنی بیری مناڵی تیژه. ئەوە ڕۆژێک لەلەدێیەکەمان لەقوتابخانە بووین، قوتابیەک عەیب نەبێت دەستنوێژی گەورەی نەخۆش بوو و دۆخی زۆر زۆر ئالۆزبوو. بەکورتیەکەی حاڵەتی تەواری بوو. زەنگی چوونەژوورەوەیش لێی دابوو، ها ئێستا نا چەند چرکەیەکیتر مامۆستای وانە دێتە ژوور و هیچ دەرفەتێک نەما ئەو قوتابییە کوڕەی بەستەزمان بڕواتە سەرئاوێ. مامۆستاکەمان عەرەب بوو، کەسیشمان عەرەبیمان نەدەزانی.

لە نێو قوتابییەکان بووە هەراو مشتومڕ. باشە کاکە ئەوە مامۆستا هات کو حالی کەین ئەو کوڕە خەریکە بەخۆی دابکات؟! لە میانی ئەو مشتومڕ و هەرایەدا،
مامۆستا هاتەپۆل و کەسمان عەرەبیمان نەدەزانی و نەمان دەزانی کو تێیبگەیەنین کە ئەو قوتابییە ئەگەر زوو فریا نەکەوین، لەناو پۆل دەیقەومێنێت.
کوڕەش لەحەژمەتان و لە شەرمان حەوت ڕەنگی گۆڕی و بەکۆڵیش هەنسکی دەداو دەگریا. قوتابییەکانیش هەموان بەدەم قاقاو پێکەنینەوە دەیانگووت: گەرفریانەکەوین هەر ئێستا لەناو پۆل ئەوەی نابێت ڕوو بدات، ڕوو دەدات و کارەساتەکە دەقەومێت.

ئاخریەکەی قوتابییەک هەستاوەو سینگی خۆی دەرپەڕاند، عەلەساس من عەرەبی دەزانم و ئێوە نایزانن. دەستی خۆی بەئاماژە بۆ کوڕەکە درێژکرد و گووتی:ئوستاز ئوستاز، هازیهی مەرەگە. وای دەزانی بە عەرەبی بە هین(…)دەڵێن مەرەگە! و دەیویست بڵێت مامۆستا ئەو قوتابییە مەرەگەی دێت.
مامۆستا بەتووڕەییەوە گوڕاندی و گووتی وەل شنو مەرەگە مەرەگە؟!

ئاخریەکەی بەهەموان و بەهەزار حال، عەیب نەبیت هێنامان و بردمان تا مامۆستامان تێگەیاند و کوڕە بەسەلامەتی گەیشتە شوێنی مەبەست.

جاقوربان حاڵی هەندێک لەنوێنەرانی کورد لەو خولەی پەڕلەمان و ناو

پەڕلەمانی عیـراق ڕێـک وەک ئەو سـەردەم و ئەوسای خوێـندنی ئێمە بەزمانی عەرەبی و ئەو ئوستاز هازیهی مەرەگەیە دەتەوێ پێش چاوەکانم.
کەسی وادەناسم لەنێو ئەو کوردانەی بوونەتە پەڕلەمانتار و نوێنەر لە پەڕلەمانی عیراق، تۆ لێوەگەڕێ کابرا هەرزەیەکی دەم ڕووت و بێ پاگراوەندەو هیچ پاشخانێکی ڕۆشنبیری و مەعریفی و ئەزموونێکی سیاسیی نییە و فێی بەسەر دنیای سیاسەتەوە نییە،

دوو دێڕ و چوار وشەی عەرەبی تەنانەت بەشێیش نازانێت گۆ بکات. دەبێت بڵێین خودایە حاڵی هیچ یەکێک لەو پەڕلەمانتارانە بەحاڵی ئەو قوتـابییـەی پۆلەکەی ئێمە نەبێـت و لە ئەسـنای کۆبـوونەوەی پەڕلەمانا، کابرای پەڕلەمانتاری کوردی عەرەبی نەزان لێی نەقەومێت و حاڵەتی لەناکاو نەخوازراو کارەسات ڕوو نەدات. دەی مەگەر پێش قەومان هەر خۆی فریای خۆی بکەوێت و بڵێت: ئوستاز، ئانی مەرەگە و فریای چوونە شوێنی مەبەست بکەوێت.

شەماڵ بارەوانی